

Õiguskantsler

Teie 25.10.2018 nr 5.6.2/1-1

Meie 26.11.2018 nr 7-5/181304/1805141

Erituge vajav laps kodulähedases koolis

Lugupeetud [ ]

Tänan Teid [ ] Gümnaasiumi 2. klassi õpilase [ ] õppe korraldamise kohta antud selgituste eest.

Teie vastuse põhjal võib öelda, et kool on taganud [ ] nõusolekul ja tema lapse vajadustest lähtudes koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) soovitudele vastava eritoe (põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS) 48 lg 1) ja õppimise võimalused (PGS § 27 lg 1). Paraku on kool olukorda lahendades teinud ka vigu, mis on kahjustanud või võisid kahjustada [ ] või tema vanema huve.

[ ] pöördus õiguskantsleri poole murega, et tunneb [ ] Gümnaasiumi ja valla poolt survet, kuna need on soovitanud valida [ ] tema eritoe vajaduse tõttu teine kool ning kaasanud [ ] õppe korraldamisse ka mitu ametnikku. Samuti olevat lapsevanema väitel [ ] koolis halvasti suhtunud.

[Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 9](#) tulenevalt peab kool lähtuma kaasava hariduse põhimõttest ja pakkuma õpilasele vajalikku tuge. Kinnitasite, et koolil ei ole takistusi Rajaleidja soovitude rakendamisel. [ ] õpib väikeklassis, kus ta on ainuke õpilane. Siiski pakuti [ ] koolivahetust, kuna kooli hinnangul oleks [ ] parim arengukeskkond kuni nelja õpilasega klass väiksemas koolis.

Õiguskantsleri nõunikule kinnitati Rajaleidjast, et [ ] Gümnaasium on [ ] sobiv õppekeskkond ja kool tuleb õppe kohandamisega toime. Ka lapsevanem soovib, et laps õpiks [ ] Gümnaasiumis. Seetõttu soovitan edaspidi mitte pakkuda vanemale lapse kooli vahetamist, kui ei ilmne uusi asjaolusid. [ ] on õigus käia elukohajärgses koolis ja üksnes erandjuhtudel peab [ ] vald tagama nõustamismeeskonna soovituse kohase õppe mõnes teises koolis ([PGS § 48 lg 3](#)).

Lapse heaolu on võimalik tagada vanema ja kooli koostöös. Kõik pooltevahelised arusaamatused tuleb lahendada lapse huvidest lähtudes esimesel võimalusel. Eriline vastutus lasub siin koolil, kellel on olemas vajalik oskusteave.

Hindan, et olete jõudnud vanemaga kokkulepeteni. Siiski tuleb silmas pidada, et kool ei saa enda kohustusi vanemale üle anda. Vanem oli küll nõus lapsega kodus ära tegema tööd, mida laps keeldus koolis tegemast, kuid kool ei saa eeldada, et erioskusteta vanem tuleb toime õpetaja ülesannetega. Vanema kohustusi lapse õpetamisel ja kasvatamisel ei saa eitada, kuid kogu vastutust ei saa jätta vanemale. Arvestada tuleb, et tegemist on vanema jaoks uudse olukorraga.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kool peab mõtlema nii lapse toetamise kui ka kaasõpilaste turvalisuse ja heaolu peale. Arusaadavalt tekitab ebaturvaline olukord koolis pingeid, kuid õpetaja peab mõistma, et ka [ ] ise vajab abi. Teie kinnitusel seda mõistetakse ja seda on selgitatud ka teistele lastevanematele, kelle lapsed on [ ] käitumise pärast kannatanud. Õpilase kohatule käitumisele tuleb kindlasti reageerida, kaitstes sellega nii teisi lapsi kui ka korrarikkujat ennast. Juhin siiski Teie tähelepanu, et kui klassiõpetaja või mõni teine koolitöötaja on suhtunud [ ] süüdistavalt või halvustavalt, siis on tegemist lubamatu käitumisega, mille suhtes kool peab võtma selge hoiaku.

Kool peab küll tagama laste turvalisuse, kuid tuleb tunnistada, et praegusel juhul on jäänud ebaselgeks, miks oli vaja olukorra lahendamisse kaasata politseiametnik. [ ] vajab toetust, mida talle saab pakkuda kool koos vastava valdkonna asjatundjatega. Politseil sellist pädevust ei ole ja praegu ei olnud küsimus ka mõjutusvahendite või ennetusmeetmete rakendamises. Nõustun, et vägivallajuhtumeid ei tohi jätta tähelepanuta, kuid need tuleb lahendada sobival viisil. Politseiniku kaasamist õpilase eritoe rakendamise ümarlauaarutellu ei saa pidada kohaseks.

Tervitav on lastekaitse spetsialisti soov toetada peret, kuid samas tuleb mõista, et lastekaitse spetsialist ei ole ametikohast tulenevalt tugispetsialist ning tema pädevuses ei ole anda hinnanguid koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele. Asjakohaseks ei saa pidada politseiametniku ja lastekaitse spetsialisti ühist kodukülastust, selleks et arutada koolivahetuse võimalust (vt õiguskantsleri [selgitusi](#)). Lastekaitse spetsialisti kaasamine on põhjendatud juhul, kui kool ei saa omal jõul tuge vajava lapsega seotud probleeme lahendada, näiteks põhjusel, et lapsevanem ei tunnista lapse erivajadust ega ole nõus asjatundjate poole pöörduma.

Vanemat ja koolitöötajaid nõustab kõnealuses küsimustes [ ] Gümnaasiumi haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (PGS [§ 46 lg 3](#)), kes korraldab samas ka koolivälise tugivõrgustiku tööd (PGS [§ 46 lg 2](#)). Sellesse võrgustikku võib kuuluda ka politseiametnik ja lastekaitsetöötaja, kuid neid peab kaasama asjakohasel viisil ja lapse heaolu arvestades.

Lapsevanem on tundnud ennast survestatuna. Niisugune olukord on lubamatu. Edasiste tegevuste kavandamisel tuleb koolil seega mõista, et kooliväliste isikute kaasamine peab olema põhjendatud ja lapsevanemale mõistetav. Vahetult kaasatud spetsialiste peab olema nii palju, kui olukord seda nõuab. Spetsialiste on võimalik kaasata ka näiteks ümarlual tehtud kokkulepetest teavitamise kaudu.

Töite välja, et koolil puudub edastamiseks dokumenteeritud tõendusmaterjal, mis kinnitaks toimunud arutelusid ja kokkuleppeid. Mõistagi soovite probleemid lahendada vanemaga vesteldes, kuid teatud juhtudel (näiteks ümarlauaarutelude puhul) võiks kaaluda võimalust kokkulepped ja olulisemad asjaolud üles märkida, et saaks need osalistele tutvumiseks saata. See aitaks asjaosalistel aruteludest ja kokkulepetest ühtmoodi aru saada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Atko-Madis Tammar 693 8437; Atko-Madis.Tammar@oiguskantsler.ee